

NICHOLL I HAYS O BANKARSKOM SISTEMU U BiH

CBBiH preuzima superviziju banaka

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) ubrzo će preuzeti poslove supervizije banaka, posebno nakon napada i pritisa na Agenciju za bankarstvo RS u vezi sa Privrednom bankom Srpsko Sarajevo. Naime, visoki predstavnik u BiH **Paddy Ashdown** imenovao je 9. juna/lipnja **Toby Robinson** za novu privremenu upravnicu Privredne banke Srpsko Sarajevo (PBSS). Razlog tome je što Agencija za bankarstvo RS nije bila u mogućnosti da pronađe kompetentnu osobu koja bi zamijenila **Mileta Maksimovića** na mjestu privremenog upravnika nakon što je on dao ostavku zbog prijetnji i fizičkog napada u Zvorniku

10. maja/svibnja 2004. godine. U pismu upućenom premijeru RS **Draganu Mikereviću**, Ashdown je naveo da su vlasti RS pokazale da nisu u mogućnosti da reguliraju bankarski sektor na odgovarajući način ili da garantiraju sigurnost onih građana koji se pridržavaju zakona i rade u njihovo ime u okviru tog sektora. Ova činjenica je jasno došla do izražaja u odluci Upravnog odbora Agencije za bankarstvo kojom su od OHR-a zatražene upute i pomoć u procesu pronalazjenja zamjene za Maksimovića. Na zajedničkom brifingu sa guvernerom CBBiH **Peterom Nichollom** koji je održan 10. juna/lipnja u CBBiH, prvi zamjenik visokog

predstavnik u BiH **Donald Hays** kazao je da bankarski supervizori nisu samo izloženi pritiscima, nego im je i Vlada RS uskratila političku podršku. O bankarskoj superviziji pod okriljem CBBiH govori se već dvije godine, ali je CBBiH odlučila

sada ubrzati aktivnosti na tome. S tim u vezi, pokrenute su aktivnosti za izmjenu Zakona o CBBiH kojim bi bankarska supervizija došla unutar CBBiH.

Nastavak na strani 2.

Strana 3.

Strana 5.

Nastavak sa strane 1.

Princip dovođenja bankarske supervizije unutar CBBiH je već dogovoren i većina elemenata je usaglašena. Razlog ujedinjenja, prema riječima guvernera Nicholla, nisu samo pritisci, već i činjenica da oko 15 banaka djeluje u oba bh. entiteta. "Takoder, postoji značajan udio stranog vlasništva u bankarskom sistemu BiH i mi smo već počeli potpisivati sporazume sa zemljama domaćinima ovih banaka. Kada potpisujemo sporazume sa tim zemljama, smatraju da je neuobičajeno da sa naše strane

imamo tri potpisnika", kazao je guverner Nicholl. Treći razlog koji govori o potrebi dovođenja bankarske supervizije pod okrilje CBBiH je taj što supervizija mora biti provedena na neovisan način. "Svi incidenti o kojima govorimo pokazuju da je nemoguće, iz različitih razloga,

Radna grupa za izradu idejnog rješenja za uspostavu "kišobrana" u CBBiH nad agencijama za bankarstvo sada radi na izradi amandmana na Zakon o CBBiH koji bi se odnosili na bankarsku superviziju. Tim amandmanima bili bi, između ostalog,

provoditi bankarsku superviziju. Mislim da je CBBiH već uspjela izgraditi ugled da, u okviru svog zakona, neovisno obavlja ovu funkciju", rekao je guverner. Kada je riječ o budućoj bankarskoj superviziji, CBBiH ima povjerenje u entitetske agencije za bankarstvo i njihov rad, utvrđeni veličina i struktura Odbora za superviziju, način imenovanja i odgovornost. Nakon rasprave na sjednici Upravnog vijeća CBBiH, slijede razgovori sa Predsjedništvom BiH, Ministarstvom trezora i financija BiH i upućivanje u parlamentarnu proceduru.

te želi zadržati iste ljude na istim mjestima koji će obavljati istu vrstu posla. Svi problemi agencija za bankarstvo, prema mišljenju guvernera, dolaze zbog neriješenog pitanja banaka koje nisu uspješne u svom poslu i to je dio u kojem CBBiH mora pomoći. Slučaj sa Privrednom bankom Srpsko Sarajevo nije jedini u kojem je na agencije za bankarstvo vršen pritisak ili su im nametani određeni problemi. Svi problemi u vezi su s onim komercijalnim bankama koje ne ispunjavaju konkurentne principe funkcioniranja na tržištu, ocijenio je guverner.

POČETAK NOVOG PROJEKTA

Od 5. jula/srpnja Jedinstveni registar transakcijskih računa

Jedinstveni registar transakcijskih računa postaće operativan 5. jula/srpnja 2004. godine. Tada bi trebala biti okončana prva faza uspostave Registra, od kada će biti dostupan samo komercijalnim bankama, ali će izvod iz Jedinstvenog registra moći dobiti i ostali na pismeni zahtjevi nekoj od glavnih jedinica CBBiH i uz uplatu

od 5 KM. U okviru druge faze, koja slijedi za 60 dana od početka rada Registra, biće uključeni transakcijski računi građana. Planirano je da treća faza projekta bude okončana krajem ove godine, a omogućuje da registar bude dostupan nebankarskom sektoru, odnosno sudovima, poreskim upravama, agencijama za bankarstvo, itd. U

ovoj fazi Registar će doprinijeti borbi protiv pranja novca i služiti kao podrška prinudnoj naplati i izvršavanju sudskih odluka. U okviru završnih priprema za uspostavljanje Jedinstvenog registra bankarskih računa, obavljano je punjenje baze podataka, a potom testiranje sistema sa po dvije banke sa kojima svaka od glavnih jedinica CBBiH

posluje kako bi se vidjelo da li i koje greške postoje u datotekama koje su banke formirale. Kompletно punjenje baze podataka trebalo bi biti obavljeno 1. jula/srpnja kako bi sve bilo spremno za početak djelovanja Registra. Istovremeno se odvija obuka i upoznavanje osoblja CBBiH sa Jedinstvenim registrom transakcijskih računa.

UZ PODRŠKU USAID

Osnovano Udruženje banaka na državnom nivou

Uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) u Sarajevu je 24. juna/lipnja osnovano Udruženje banaka na državnom nivou. Na Osnivačkoj skupštini usvojeni su osnivački akti Udruženja, te izabrani članovi Upravnog odbora kojeg čine **Berislav Kutle** (Zagrebačka banka), **Mirsad Letić** (UPI banka), **Petar Jurčić** (Hypo Alpe Adria Bank), **Ranko Labović** (Zepher Komerc banka) i **Dino Osmanbegović** (Raiffeisen bank). Za osnivanje Udruženja banaka na državnom nivou tehničku pomoć pružio je USAID čiji je direktor **Howard Sumka**, uz najavu dalje podrške, istakao da je formiranje Udruženja značajna prekretnica u daljem

razvoju bankarskog sektora i jedinstvenog ekonomskog prostora u jacie na državnom nivou jasan je znak da bankari žele funkcionirati i

Detalj sa osnivačke skupštine

BiH. Prema ocjeni američkog ambasadora u BiH **Clifforda Bonda**, formiranje bankarske asoci-

biti prihvaćeni kao legitimni partneri institucija vlasti u BiH. Osnivanje ovog udruženja pozdravila je i mi-

nistrica financija i trezora BiH **Ljerka Marić**, dok je viceguverner CBBiH **Kemal Kozarić** istakao da je to još jedan dokaz da, uprkos složenom političkom sistemu, BiH ima jedinstven bankarski sektor. Udruženje banaka BiH radiće na definiranju zajedničkih interesa njegovih članova i drugih učesnika u bankarskom poslovanju i na promoviranju najboljih poslovnih praksi i dosljednosti bankarskog poslovanja. Prioriteti su organiziranje banaka kako bi poslovanje prilagodili uslovima tržišne utakmice i za dobrobit klijenata, sistematski i kontinuiran uticaj na donošenje ili izmjenu zakonodavne regulative u ovoj oblasti, te uspostavljanje saradnje sa sličnim udruženjima u svijetu.

Napredak u statistici CBBiH dramatičan, potrebno dalje usavršavanje i širenje

U junu/lipnju 2004. godine istekao je trogodišnji ugovor CBBiH sa **Noelom Atcherleyem**, savjetnikom Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) za statistiku. Opća je ocjena da je rad na statistici u CBBiH unaprijeđen, ali da se statistika mora i dalje usavršavati i širiti. Odjeljenje CBBiH za statistiku je reorganizirano da bi bili stvoreni novi istraživački kapaciteti. Danas ovo odjeljenje objavljuje mjesečni bilans stanja, financijske izvještaje, statistiku vladinih financija, podatke o vanjskom dugu, glavne ekonomske indikatore, podatke o financijskom sektoru, te platni bilans koji uključuje i podatke o stranim investicijama. Napredak u ovom sektoru, Atcherley ocjenjuje kao dramatičan.

■ Proveli ste mnogo vremena u CBBiH, radeći sa njenim uposlenicima. Gledajući sa sadašnje pozicije, da li možete uporediti sadašnju situaciju u statistici sa situacijom koju ste zatekli kada ste prvi put došli u CBBiH?

Kada sam prvi put došao ovdje prije tri godine, vidio sam da se u CBBiH proizvodila statistika, ali je ta statistika zahtijevala mnogo dorade, posebno u smislu kvaliteta i obima, kako bi bila u stanju podržati razvoj politike u BiH koja se nalazi na putu ka Evropi. Tokom prve godine, promjena je bila dosta ograničena, ovdje govorim o CBBiH. U određenom smislu, imali smo sretnu okolnost što je u toku bila reorganizacija čiji je cilj bio stvaranje novih istraživačkih kapaciteta. Tako sam uspio dobiti saglasnost guvernera da, u isto vrijeme, reorganiziramo i statistiku. Upravno vijeće je podržalo novu

organizaciju. Naše osoblje se uvećalo za nekoliko ljudi, ali nije bilo nekih velikih izmjena. Velika razlika

Sa oproštajnog prijema

se ogledala u tome da su naši ciljevi postali jasniji. Razvili smo nove programe rada i doveli nekoliko novih ljudi. Tokom posljednjih 18 mjeseci promjena je zaista bila dramatična - ništa manje od toga. Dramatična u smislu promjena u samoj instituciji i u poređenju sa ostatkom statističkog sistema. Tako je, tokom 18 mjeseci, Banka načinila veliki napredak. Razvila je širok niz novih makroekonomskih statističkih podataka, a poboljšala je statistiku koja je do tada bila proizvedena, a sve ovo je postignuto sa gotovo nikakvim povećanjem broja uposlenih. Ovo je djelimično postignuto i zbog snažnog vodstva i podrške guvernera. Banka je izuzetno sretna zbog činjenice da ima guvernera koji je izuzetno zainteresiran za statistiku i ima želju da stalno radi na poboljšanjima. Nova organizacija je pomogla i jasni ciljevi sa programima rada su svakom pokazali šta je neophodno. U Odjelu za statistiku je već postojao dobar menadžment. Moj posao je bio samo da savjetujem, pomognem,

obučavam i ohrabrujem. Tako se situacija značajno promijenila. Ono što je banka uspjela da uradi tokom

tog perioda je izvanredno, izvanredno je u poređenju s onim što je bilo prije, a također je izvanredno u poređenju s onim što sam vidio u drugim zemljama. Banka sada ima jako dobre statističke sposobnosti i mora nastaviti poboljšavati i širiti svoju statistiku.

■ Kao što smo već spomenuli, tokom vremena koje ste proveli u CBBiH, postignut je značajan napredak u statistici. Da li je još nešto moglo biti urađeno u tom periodu što bi pomoglo tome da se statistika poboljša još više?

Zadatak poboljšavanja statistike se nikada ne završava. Sve zemlje kontinuirano rade na poboljšavanju kvaliteta, što je veoma važno za njihovu statistiku i Banka mora raditi upravo to. Mora razviti veći obim statističkih podataka. Monetarna statistika se razvila jako dobro i takva je već nekoliko godina. Ali finansijski sistem se mijenja, monetarna statistika mora da se mijenja u skladu sa tim kako bi se prilagodila, a

izašao je i novi Priručnik za monetarnu statistiku prema MMF-ovim standardima, te je neophodno raditi kako bi preporuke iz tog priručnika bile usvojene. U statistici platnog bilansa načinjen je veliki napredak, ali određeni dio podataka koji su neophodni za izradu ove statistike, mora biti poboljšani, jer statistika je dobra samo onoliko koliko su dobri podaci koji se koriste za njenu izradu. To će se i desiti sa jedinstvenom bazom podataka carina i sa dodatnim naporima ulozenim u poboljšanje carinske statistike, što je nešto na čemu Banka upravo radi. Banka mora raditi više istraživanja u područjima poput transporta, putovanja i drugih usluga. Banka to zna. Statistika vladinih financija je razvijena u fantastičnom roku od šest mjeseci, što je nešto što nije do sada nigdje drugdje zabilježeno. Oni sada imaju statistiku koja se izdaje godišnje. MMF misli da bi to trebalo raditi jednom mjesečno, ali sigurno je da će sljedeći korak biti kvartalno izdavanje. U zemlji poput ove, sa veoma kompliciranom strukturom vlade, izrada statistike vladinih financija je težak zadatak. Ali Banka je uspjela, zbog svoje dobre reputacije, da ostvari dobru saradnju sa svim ministarstvima financija i ostalima. To predstavlja veliku pomoć u izradi podataka. Ima još mnogo toga što treba da se uradi, i zbog toga što se statistika realnog sektora nije razvila kroz statistički sistem nakon rata. Banka se inicijalno bavi dijelom posla u tom području dok statistički sistem ne bude u stanju da preuzme taj dio posla, poput razvijanja boljeg sistema nacionalnih računa.

Nastavak sa strane 3.

Mislim da je sada veliki izazov za ovu državu unapređenje statistike realnog sektora. CBBiH je postavila jasan pravac prema budućnosti gdje treba raditi na poboljšanjima. Ali ostatak statističkog sistema uopće nije krenuo naprijed. Razlog tome nisu ljudi, razlog su institucionalni aranžmani. Prema mom mišljenju, oni trebaju dobrog direktora državnog zavoda za statistiku. Taj proces je u toku, ali mislim da forsiranje malih odvojenih statističkih ureda ne može biti efikasno. Bilo bi mnogo bolje dobiti ekonomiju obima spajajući ih zajedno u jednu statističku organizaciju pod kontrolom države sa punim uticajem entiteta na program rada. Dok se to ne desi, mislim da se neće puno toga poboljšati. Prema mom mišljenju, drugi korak koji je neophodno poduzeti za poboljšanje statistike realnog sektora je da donatori usmjere svoje obuke na ono što država zaista treba. Pod ovim mislim na statistiku realnog sektora. Donatori trebaju podržati financiranje izvornih podataka kroz ekonomska istraživanja i anketiranja, jer su sada izvorni podaci i statistika loši, bez obzira na to koliko se ljudi trude. Donatori trebaju pomoći u financiranju programa

rada dogovorenom na nivou države. Kada se to desi, statistika realnog sektora će napredovati jako brzo.

Kao što ste napomenuli, napredak statistike u CBBiH je bio brži od napretka u državnoj statistici. Mislite li da znanje i iskustvo koje je CBBiH stekla u domenu statistike mogu biti od pomoći državnim agencijama za statistiku?

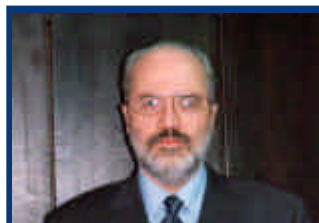
Mislim da su način na koji je to CBBiH postigla i karakteristike tog načina dobar vodič u tome šta treba biti urađeno u ostatku statistike. Način na koji je CBBiH to izvela: to je jedinstvena organizacija - to je državna organizacija, koja se u potpunosti konsultira sa vladama entiteta i države, ali je, ipak, jedinstvena organizacija. Kao jedinstvena organizacija, ona ima puno veću mogućnost rada pod vođstvom jedne osobe i ima jasne ciljeve koje pokušava dostići, umjesto da troši jako puno vremena u debati o tome šta treba biti urađeno. Banka nije trebala mnogo resursa da bi ovo postigla. U svim ovim izvanrednim dostignućima učestvovalo je 13 ili 14 ljudi. Statistički uredi imaju ukupno oko 300 ljudi. Ja mislim da, kada bi

se tih 300 ljudi skupilo, oni bi, sa dobrim menadžerom, dobrim programom rada i novim vijećem za statistiku koje uključuje i entitetske i državne vlade, mogli napraviti dobar napredak. Ali opet, donatori moraju podržavati državne prioritete, a ne vlastite ideje. Naravno, donatori su ti koji donose konačnu ulogu, ali oni će više pomoći ako budu podržali ono što država želi. Problem u prošlosti je bio taj da statistički sistem u stvari nije znao šta želi uraditi. Nije postojala jasna vizija na državnom nivou. U budućnosti, u okviru Zakona o statistici, postojaće državno stajalište o tome šta treba biti urađeno i donatori to trebaju podržati. Tako, CBBiH, koja funkcioniše kao jedinstvena organizacija, ima jasan program rada, jasne ciljeve, te jake i kompetentne menadžere - to su vrste kriterija

potrebnih za unapređenje u ostatku statistike, a koji su neophodni, kako to guverner često naglašava.

Nakon završetka uspješnog posla, vi napuštate CBBiH. Kakvi su vaši planovi za budućnost?

Moji planovi su bili da zamijenim bosansko ljeto za australijsku zimu, ali čini mi se da ćemo imati slično vrijeme na oba mjesta. Osim toga, neću preuzimati nijedan dugoročni zadatak u državi, ali ću ići u misije u različite zemlje. Tako se nadam da ću se jednog dana vratiti, posjetiti BiH i vidjeti kakav je napredak načinjen. Sigurno ću posjećivati web site CBBiH, jer je to sada glavni način da se sazna šta organizacija radi. Za sada, web site CBBiH je u osnovici portal za sva dešavanja u bh. statistici.

Iz CBBiH na novu dužnost pri MMF-u u Washingtonu otišao je i savjetnik MMF-a Marko Škreb. Vodio je Odjeljenje za istraživanje, a tokom dvogodišnjeg rada u CBBiH, uz Noela Atcherleya,

učestvovao je u reorganiziranju implementiranju reforme nekadašnjeg Odjeljenja za istraživanje, statistiku i platne sisteme. Reorganizacijom, ovo odjeljenje je podijeljeno na dva zasebna, Odjeljenje za platne sisteme i Odjeljenje za istraživanje i statistiku. Zahvaljujući, između ostalih, i njemu sektor publikacija je unaprijeđen, dobio je biblioteku, a izdanja CBBiH su dobila novi, kvalitetniji izgled.

GUVERNER U POSJETI FILIJALI PALE

Uposleni informirani o odlukama i aktivnostima CBBiH

Guverner CBBiH Peter Nicholl posjetio je 9. juna/lipnja Filijalu CBBiH Pale, čije je uposlene upoznao o posljednjim odlukama Upravnog vijeća CBBiH, te o narednim koracima koje u okviru provođenja monetarne politike i realizacije zadataka, ova institucija treba poduzeti. Nakon što ih je informirao o posljednjim imenovanjima u CBBiH, guverner je uposlene obavijestio da se i dalje intenzivno radi na razvijanju tržišta vrijednosnih papira. Nacrt zakona je spreman za parlamentarnu proceduru. Zakon će ovlastiti državu,

entitete i Brčko Distrikt BiH da izdaju vrijednosne papire. CBBiH neće izdavati vrijednosne papire, ali će upravljati registrima vrijednosnih papira uz korištenje entitetskih registara. Prema guvernerovim riječima, dva entitetska registra su

moderna, a sve transakcije će biti poravnate i ići će kroz sistem CBBiH. Kako je ocijenjeno da bi bilo dobro da CBBiH plaća dividendu državi, u toku su razgovori o promjeni člana 29 Zakona o CBBiH koji se odnosi na raspodjelu profita CBBiH. Prvi nared-

ni projekat koji će realizirati CBBiH, a počinje 5. jula/srpnja 2004. godine, biće uspostava jedinstvenog registra bankarskih računa. Planirano je i da bankarska supervizija bude dovedena pod okrilje CBBiH do početka oktobra/listopada 2004. godine. Guverner je ponovio stav prema kojem će CBBiH preuzeti i neke druge funkcije koje će biti u skladu s aranžmanom currency boarda. Po završetku sastanka, uposleni u Filijali CBBiH Pale su iskazali zadovoljstvo novim prostorijama u kojima rade od prije dvije godine.

Uposlenici Filijale Pale na sastanku

Regionalna radionica u Istanbulu

Piše: **Sead Bijedić**

U organizaciji Centralne banke Republike Turske i Komiteta za platne sisteme i sisteme poravnanja pri Banci za međunarodna poravnanja u Baselu, u Istanbulu je od 16. do 18. juna/lipnja održana regionalna radionica o platnim sistemima. Izuzetno dobro organiziranoj i pripremljenoj radionici prisustvovalo je 49 učesnika iz 17 zemalja jugoistočne Evrope, među kojima je bio i predstavnik Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH). Cilj radionice je bio obezbijediti centralnim bankama regije priliku za razmjenu iskustava u reformskim procesima platnih sistema u ovim zemljama, pojasniti ulogu centralnih banaka u tim procesima, te sagledati pojedinačne uspjehe centralnih banaka u naporima za usaglašavanje platnih sistema sa dokumentom Deset osnovnih principa za sigurnost i efikasnost. U ime Banke za međunarodna poravnanja iz Basela generalni koncept platnih sistema i novosti u retail sistemima obrazložila je **Luchia Christova**. U okviru prve teme naglašen je značaj "oversight", gdje je zadatak centralne banke da, prije svega, unaprijedi glatko funkcioniranje platnih sistema i zaštiti finansijski sistem od mogućeg "domino efekta", do kojeg može doći kad jedan ili više učesni-

ka u platnom sistemu zapadnu u kreditne probleme ili probleme likvidnosti. Nadzor platnih sistema usmjeren je prije na dati sistem

unaprijed i plaćanje poslije. Zašto uopće ovakvo plaćanje? Transakcija je izuzetno jeftina, a korisnicima smanjuje probleme u vezi sa sitnim

(npr. sistem transfera sredstava) nego na pojedinačne učesnike. Druga tema je, prema ocjeni većine učesnika, bila interesantnija, a obuhvatila je dinamična dešavanja u vezi sa internet i "mobile" plaćanjem. Opsežno istraživanje je urađeno u 95 zemalja. Uočljivo je da dolazi do ekspanzije raznih kartično baziranih e-money rješenja - najviše u razvijenim zemljama. Internet plaćanja su, naravno, razvijena, oblikovana kroz forme B2B (Business-to-Business), B2C (Business-to-Customer) i P2P (Person-to-Person). "Mobile" bazirana plaćanja su u povoju, ali sve prisutnija. Koriste se najviše za mikro plaćanja, male iznose i to kroz dva načina plaćanja: plaćanja

novcem i nošenjem po novčanicima i džepovima mnogo sitnih kovanica ili novčanica. U okviru teme o "oversight" platnim sistemima zapaženo je bilo izlaganje **Frederica Hervoa**, iz Centralne banke Francuske. Sa povećanjem rizika u platnim sistemima, gdje je osobito veliki rizik kod velikih plaćanja, neophodno je povećati kontrolu i nadgledanje. Najznačajniju ulogu i zadatak ima centralna banka ili agencija za bankarstvo, prateći operacije plaćanja, kontroliajući agente za poravnanja, prateći i unapređujući politiku sistema plaćanja... Operativna pouzdanost i nastavak poslovanja u nepredviđenim okolnostima sve više zaokupljaju banke, naročito poslije

11. septembra/rujna 2001. godine. Direktor Platnih sistema Deutsche Bundesbanke **Klaus Edelmann** predstavio je iskustva banke iz koje dolazi. Na bazi tih iskustava, a riječ je o rezervnim sistemima (backup sistemima), rezervnim sistemima za djelovanje u nepredviđenim okolnostima (disaster recovery sistemima), planovima i mjerama, kao i treninzima za vanredne okolnosti, radi se na definiranju operativne pouzdanosti i nastavku poslovanja u nepredviđenim okolnostima za TARGET2. Na konceptu novog platnog sistema Evropske unije, a to je TARGET2, već se uveliko radi. Tri države, Francuska, Italija i Njemačka razvije i implementirati novi platni sistem za sve ostale države zajednice. Od predstavnika 17 država koji su prisustvovali radionici, deset je predstavilo iskustva u razvoju platnih sistema u centralnim bankama iz kojih dolaze. Među onima koji su prezentirali iskustva, cijeneći uspjeh u razvoju platnih sistema, bila je i CBBiH. Osobito je bila zapažena činjenica o visokoj usaglašenosti naših platnih sistema sa Deset osnovnih principa za sigurnost i efikasnost Komiteta za platne i sisteme za poravnanje Banke za međunarodna poravnanja iz Basela. Nemali broj prisutnih je postavljao i pitanja, interesirajući se za detalje.

SAOPĆENJE ZA JAVNOST

■ SASTANAK VIJEĆA ZA TRŽIŠTE KAPITALA BiH

U Sarajevu je u 10. juna/lipnja 2004. godine održan sastanak Vijeća za tržište kapitala u čiji rad su prvi put uključeni predstavnici Brčko Distrikta BiH - Regionalnog ureda visokog predstavnika i Komisije za vrijed-

nosne papire Brčko Distrikta BiH. Na sastanku je razgovarano o nacrtu zakona o dugu i državnim garancijama koji bi uskoro trebalo da se nađe u parlamentarnoj proceduri. Vijeće za tržište kapitala je podržalo pristup naveden u nacrtu zakona i urgiralo da zakon što prije stupi na snagu kako bi se omogućilo uspostavljanje

neophodne infrastrukture za efikasno tržište vladinih vrijednosnih para u BiH. Zakon predviđa uspostavljanje tržišta državnih vrijednosnih papira, gdje bi Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) imala ulogu fiskalnog agenta, odnosno organizirala aukcije i vodila registar vrijednosnih papira koje bi izdavala

država u svoje i u ime entiteta. CBBiH bi koristila postojeću infrastrukturu, uključujući entitetske registre koji već postoje, gdje god je to moguće. Dogovoreno je osnivanje radne grupe koja bi radila na harmonizaciji postojećih zakonskih propisa u oblasti tržišta kapitala u BiH.

GLAVNE JEDINICE I FILIJALE

GJ Sarajevo

GJ Mostar

GBRS Banja Luka

Filijala Brčko

Filijala Pale

■ GJ SARAJEVO

O d 7. juna/lipnja GJ Sarajevo radi u novim prostorijama u ulici Mehmeda Spahe br. 3 nakon prese-ljenja i obavljenog probnog rada. Novi prostor opremljen je moderno, a trezor i prostor ispred trezora u skladu sa najvišim mjerama sigurnosti. Svečano otvorenje i puštanje u rad novog objekta biće obavljeno 5. jula/srpnja u 13.00 sati. Tokom juna/lipnja, na osnovu zaključka Uprave CBBiH, izvršena je provjera visine provizija i naknada, odnosno kursa koje banke primjenjuju u radu sa komitentima. Utvrđeno je da banke sa područja GJ Sarajevo posluju u skladu s odlukama CBBiH koje se odnose na utvrđivanje provizija i naknada.

■ GJ MOSTAR

Direktor GJ CBBiH Mostar **Anka Musa** preuzela je 1. juna/lipnja dužnost viceguvernera CBBiH. U prostorijama GJ Mostar, 4. juna/lipnja održan je sastanak sa predstavnicima Zagrebačke banke BH d.d. Mostar. Na sastanku je razgo-

varano o pitanjima koja se odnose na statusne promjene, odnosno spajanje Universal banke d.d. Sarajevo i Zagrebačke banke BH d.d. Mostar u banku pod nazivom Uni Credit Zagrebačka banku d.d. Mostar. Komisija za provjeru vrijednosti u trezorima CBBiH izvršila je 23. juna/lipnja popis trezora GJ Mostar.

■ GBRS BANJA LUKA

O dlukom visokog predstavnika u BiH **Paddy Ashdowna, Toby Robinson** je 8. juna/lipnja imenovana za privremenog upravitelja Privredne banke a.d. Srpsko Sarajevo. Kao šesta banka sa područja Republike Srpske, Nova banka a.d. Bijeljina uključena je u sistem osiguranja depozita. Ured Glavnog kontrolora CBBiH izvršio je reviziju poslovanja GBRS CBBiH Banja Luka za period januar/siječanj - maj/svibanj.

■ FILIJALA BRČKO

O d 15. do 17. juna/lipnja glavni kontrolor i zamjenik kontrolora

izvršile su reviziju poslovanja Filijale Brčko za prvih šest mjeseci ove godine. Rukovodilac Filijale Brčko **Mirzeta Arnautović** prisustvovala je 18. juna/lipnja otvaranju poslovnice ABS banke u Brčkom, što je 15. banka na području Brčko Distrikta BiH. Broj transakcija ulaza gotovine je nešto manji u odnosu na maj/svibanj 2004. godine (index ulaza 95,57), dok je broj transakcija izlaza nešto veći (index izlaza 107,96). Obavljen je i tromjesečni popis trezora, sačinjen Aneks ugovora sa zaštitarskom agencijom "Poskok", te sačinjen Izvještaj o realizaciji strateških ciljeva u prvih pet mjeseci. Sa GBRS CBBiH Banja Luka i Službom za kadrovske poslove CBBiH je dogovoreno da, zbog godišnjih odmora, ferijalna praksa za kandidata koji je u julu/srpnju usmjeren u Brčko, bude obavljena na dva mjesta, u prvoj polovini jula/srpnja u Filijali Brčko, a u drugoj polovini u Banjoj Luci.

■ FILIJALA PALE

G uverner CBBiH **Peter Nicholl** posjetio je 9. juna/lipnja Filijalu

GBRS CBBiH Pale. Prilikom posjete, guverner je održao radni sastanak sa uposlenim u Filijali na Palama. Na sastanku je upoznao uposlene o novim poslovima koji očekuju CBBiH u narednom periodu, kao što su aktivnosti na uspostavi tržišta vrijednosnih papira, jedinstvenog registra bankarskih računa, dovođenja supervizije banaka pod nadležnost CBBiH, te izmjeni Zakona CBBiH u dijelu koji se odnosi na raspodjelu profita CBBiH. Osim o ovim pitanjima, guverner je uposlene informirao i o poslovanju CBBiH u proteklom periodu, sa posebnim osvrtom na rad u ovoj godini. Uposleni su bili zadovoljni sadržajem sastanka, ocijenivši ga interesantnim i korisnim, a posebno su bili zadovoljni činjenicom da je guverner uposlene u ovoj filijali posjetio u novim prostorijama, koje su uslovnije od ranije korištenih. Krajem juna/lipnja glavni kontrolor i zamjenik glavnog kontrolora CBBiH **Jasmina Halilbegović** i **Milosija Drakulić** izvršile su kontrolu rada Filijale Pale u prvoj polovini 2004. godine. Rad Filijale je ocijenjen pozitivno, uz konstataciju da nije bilo propusta u radu.

MODERN-DAY EUROPEAN CURRENCY BOARDS

PRACTICE AND PROSPECTS

EDITOR
DRAGAN KOVACEVIC

CENTRAL BANK OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

CBBiH IZDALA ZBORNİK RADOVA SA MEĐUNARODNE KONFERENCIJE O CURRENCY BOARDU

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) izdala je knjigu "Moderni evropski currency boardovi - praksa i perspektive". Riječ je o zborniku radova sa četvrte međunarodne konferencije koju je CBBiH organizirala u aprilu/travnju 2003. godine. Konferenciji su osim onih koji

su radili na uspostavljanju CBBiH, poput **Sergea Robera, Warrena Coatsa, Kim Rhee**, prisustvovali i predstavnici centralnih banaka koje rade na principu currency boarda, kao i ekonomisti iz drugih institucija koji su proučavali currency boardove, tako da je BiH mogla

mного toga saznati iz iskustava drugih currency board aranžmana. Knjiga je štampana na engleskom jeziku i sadržajno je vrlo zanimljiva. Može se dobiti besplatno, a zainteresirani se mogu obratiti Službi za publikacije, biblioteku i administrativne poslove u CBBiH.

Seminari o sprečavanju pranja novca, pravnim aspektima međunarodnih institucija i o računovodstvu

Direktor CBBiH - GJ Sarajevo **Sadik Kadrić** boravio je od 21. do 25. juna/lipnja u Marne la Valle (Francuska), gdje je prisustvovao seminaru o borbi protiv pranja novca, čiji je organizator bila Banka Francuske. Uz savjetnika za pitanja finansijskog tržišta u Uredu guvernera **Petru Marković**, Kadrić je učestvovao i u radu seminara pod nazivom "Financijske istrage i pranje novca" u organizaciji Ambasade SAD i američkog Ministarstva pravde. Seminar je održan od 8. do 11. juna/lipnja u Sarajevu. Guverner CBBiH **Piter Nicholl**, član Upravnog vijeća CBBiH **Manojlo Čorić** i specijalni asistent guvernera **Lejla Simon** prisustvovali su Godišnjoj skupštini Banke za međunarodna poravnanja u Bazelu (BIS), koja je održana 28. i 29.

Sadik Kadrić

juna/lipnja u Bazelu. Čorić je prisustvovao i drugom Međunarodnom susretu poslovnih ljudi u Novom Sadu. Ovaj međunarodni skup održan je 21. i 22. juna/lipnja, a organizirali su ga Privredna komora i Banka Srbije. Od 7. juna/lipnja do 2. jula/srpnja u Londonu je boravio viceguverner CBBiH **Ljubiša Vladušić**. Svrha boravka bila je usavršavanje engleskog jezika, komunikacije i poslovnog engleskog jezika u organizaciji Kembridž škole. Edukaciji računovođa i budžetskih korisnika prisustvovali su ekonomisti I u Službi za statistiku vladinih financija, vanjskog duga i realnog sektora **Milena Lučić** i **Milica Krajišnik**. Seminar su organizirali Savez računovođa i revizora RS i Ministarstvo financija RS, a održan je

22. i 23. juna/lipnja u Tesliću. Pravni savjetnik u Službi za pravne poslove **Jasenska Žigić** i rukovodilac Odjeljenja za odnose sa međunarodnim finansijskim institucijama u Odjelu za bankovne usluge **Verica Božić** učestvovali su u radu seminara o pravnim aspektima međunarodnih institucija, koji je u organizaciji Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) održan od 14. do 18. juna/lipnja na Joint Vienna Institute u Beču. Koordinator Odjeljenja za računovodstvo i financije **Krstinja Tošović** i koordinator Odjeljenja za monitoring i analize **Novo Cicović** učestvovali su u radu seminara o računovodstvu u savremenim uslovima poslovanja. Seminar je održan od 3. do 5. juna/lipnja na Zlatiboru u organizaciji Saveza računovođa i revizora Srbije. Član

Novo Cicović

Upravnog vijeća CBBiH **Ljubomir Kovačević** i prevodilac u Službi za zajedničke poslove **Daria Dragaš** boravili su od 20. do 22. juna/lipnja u Beču kako bi prisustvovali konferenciji pod nazivom "60 godina Bretton Woods - upravljanje međunarodnim finansijskim sistemom - pogled u budućnost". Koordinator Službe "Back office" **Lejla Krkalić**, ekonomista I u Službi "Front Office" mr **Emina Brodlija** i pomoćnik za analize u Odjeljenju za monitoring i analize **Bojan Čajić** boravili su od 14. do 18. juna/lipnja u studijskoj posjeti DEXIA banci u Briselu. U Parizu je od 29. juna/lipnja do 2. jula/srpnja boravio rukovodilac Odjeljenja za statistiku **Amir Hadžiomerađić**. Prisustvovao je seminaru o evropskom iskustvu na polju harmonizacije statistike.

ZAPOŠLJAVANJE

Upravno vijeće CBBiH odobrilo prijem deset novih službenika

Upravno vijeće CBBiH je na 6. sjednici održanoj 23. juna/lipnja 2004. godine usvojilo Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta CBBiH, nakon čega će biti primljeno deset novih službenika, od čega pet u statusu pripravnika, a pet sa radnim iskustvom, te eventualno izvršeno raspoređivanje službenika.

U toku juna/lipnja nije bilo prijema novih službenika u radni odnos u CBBiH. Sa 31. majem/svibnjem viceguverneru mr **Draganu Kovačeviću** prestao je radni odnos u CBBiH po sporazumu. Direktor CBBiH - GJ Mostar **Anka Musa** imenovana je za viceguvernera CBBiH, odlukom guvernera i uz odobrenje Upravnog vijeća sa 5.

sjednice od 26. maja/svibnja. Prema odluci guvernera, Anka Musa je nadležna za Odjel za ekonomska istraživanja i statistiku i za Odjeljenje za platne sisteme. Podsjećamo, Anka Musa je bila direktor CBBiH - GJ Mostar od osnivanja GJ Mostar 1. marta/ožujka 1998. godine do 31. maja/svibnja 2004. godine. Anki Musa želimo uspjeh u radu na novoj

funkciji. Od 1. juna/lipnja, ekonomisti za procjenu tržišta II u Filijali GBRS Pale **Biljani Teletina** radni odnos na određeno vrijeme u trajanju od godinu produžen je za još jednu godinu. CBBiH ima 263 uposlena službenika, od kojih je 259 u radnom odnosu na neodređeno, a četiri službenika u radnom odnosu na određeno vrijeme.

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Izdavač: Centralna banka BiH; Urednik: **Zijada Kulović**,
Kontakt telefon: (033) 278-123; Web stranica:
<http://www.cbbh.ba>; E-mail: contact@cbbh.ba; Priprema:

Služba za odnose s javnošću CBBiH; Adresa: **Maršala Tita 25, 71000 Sarajevo**; DTP urednik: **Almir Salihović**; DTP asistent: **Danijela Golijanin**; Saradnici: **Ema Mundžehasić** (lektor), **Almir Salihović**, **Danijela Golijanin** i **Daria Dragaš** (engleska verzija); Štampa: **Sevda Handžić**, Služba za zajedničke poslove CBBiH; Bilten izlazi svakog mjeseca

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Mjesečni bilans stanja (privremeni) od 31. maja/svibnja 2004. godine
Objašnjenja

Mjesečni bilans stanja se izdaje da bi se obezbijedile informacije o radu Centralne banke Bosne i Hercegovine prema pravilu currency boarda i da bi se ponudile posebne informacije koje zahtjeva Zakon o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

Neke posebne karakteristike bilansa stanja od 31. maja/svibnja su:

Na dan 31. maja/svibnja Banka je zadovoljila obaveze pravila currency boarda kako to navodi član 31. Zakona. Stanje neto strane aktive prevazi-
lazi njenu monetarnu pasivu u konvertibilnim markama (KM) za 158.075.121 KM. Ovo je prikazano u stavki neto devizna aktiva minus monetarna pasiva.

Devizna aktiva je sačinjena uglavnom od depozita koji se drže kod ino-banaka.

Bilans stanja također prikazuje kompoziciju držanja valuta tako što ih diferencira u EUR i ostale valute.

Bančini devizni depoziti donose prihod od kamata za Banku.

Monetarna pasiva je u najvećem obimu predstavljala obavezu Banke za KM novac u opticaju (1.737.301.789 KM) i depozite rezidentnih banaka (1.185.618.616 KM).

Kapital i rezerve odražavaju početni kapital, rezerve, dionice i akumulirane dobiti Banke od početka njenog rada 11. augusta/kolovoza 1997. godine.

Kao depozitar za članstvo Bosne i Hercegovine u MMF-u, Banka iskazuje u bilansu stanja MMF-ove račune 1 i 2 kao stranu pasivu, i čuva vrijednosne papire Vlade Bosne i Hercegovine vezane za članstvo. Istovremeno djelujući i kao fiskalni agent u ime Vlade u njenim odnosima sa MMF-om, Banka evi-
dentira sredstva i obaveze Vlade vezane za članstvo na povjerilačkim računima odvojenim od bilansa stanja.

Konsolidacijom svih računa vezanim za članstvo Bosne i Hercegovine u MMF-u izračunava se obaveza kao neto članska pozicija od 214.434.295 KM.

Banka također vodi određene račune stranih valuta u smislu sporazuma između Vlade Bosne i Hercegovine i stranih vlada i finansijskih organizacija, kao i devizne račune državnih institucija i agencija za koje Banka djeluje kao agent. Kako ovi računi nisu niti aktiva niti pasiva CBBiH, oni nisu uključeni u gore navedeni bilans stanja. Ukupni iznos sredstava koja se drže na ovim računima je bio 188.716.371 KM.

Dalji upiti koji se tiču Mjesečnog bilansa stanja mogu se uputiti Odjeljenju za računovodstvo i financije u Sarajevu na tel. (33) 27 81 19, fax. (33) 27 82 94.

Predstavnici medija mogu se obratiti Službi za odnose s javnošću na tel. (33) 27 81 23, fax. (33) 27 82 96.

Centralna banka Bosne i Hercegovine je neovisna monetarna institucija BiH i nema nikakvih organizacijskih veza sa bilo kojom poslovnom bankom.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Mjesečni bilans stanja (privremeni) od 31. maja/svibnja 2004. godine
(iznosi u KM ekvivalentima)

AKTIVA		Ukupan iznos	EUR	Ostale valute
1	Devizna aktiva	3.109.519.685	3.106.674.637	2.845.048
1.1	Gotovina	30.497.068	30.474.361	22.707
1.2	Kratkoročni depoziti	3.077.801.139	3.076.200.276	1.600.863
1.3	SDR u MMF-u	1.221.478	0	1.221.478
2	Ostala aktiva	76.070.060		
UKUPNA AKTIVA (1 + 2)		3.185.589.745		

PASIVA		Ukupan iznos
3	Monetarna pasiva	2.950.402.777
3.1	Valuta u opticaju	1.737.301.789
3.2	Kreditni bilans rezidentnih banaka	1.185.618.616
3.3	Kreditni bilans ostalih rezidenata	27.482.372
4	Obaveze prema nerezidentima	1.041.787
5	Ostala pasiva	7.822.885
6	Kapital i rezerve	226.322.296
UKUPNA PASIVA (3+4+5+6)		3.185.589.745

Neto devizna aktiva minus monetarna pasiva (1 - 3 - 4)	158.075.121
--	-------------

Jasmina Halilbegović
Glavni kontrolor

P. W. Nichol
Guverner
Sarajevo (datum) 22. 06. 2004